

caterisească. [Apostol: 65; Sobor 3: 2, 4; Laodic: 6, 9, 32, 33, 34, 37; Timo: 9]

TÂLCUIRE

Canonul acesta rânduiește, că oricare Episcop, sau Presbiter, sau Diacon numai împreună s-ar ruga, dar nu și împreună ar Liturghisi, cu ereticii, să se afurisească. Că, cel ce împreună se roagă cu afurisiții (precum acest fel sunt ereticii) trebuie împreună a se afurisi și el, după Canonul 10 al acestorași Apostoli. Iar de au iertat ereticilor acestora să lucreze vreo slujire, ca Clericii, să se caterisească. Fiindcă oricare Cleric va siliturghisi (împreunăliturghisi) cu cel caterisit (precum unii ca aceștia sunt și ereticii, după Canonul 2 și 4 al Soborului 3) împreună se caterisește și el, după al 11-lea al Apostolilor. Că se cuvine pe eretici să-i urâm și să ne întoarcem fețele despre ei, dar nu cândva și să ne rugăm împreună cu ei, sau să iertăm lor a lucra vreo slujire Bisericească, ori ca niște Clerici, ori ca niște Ierei.

CANON 46

„Episcopul, sau Presbiterul, ereticesc botez primind, sau jertfă, a se caterisi poruncim. Că ce conglăsuire este lui Hristos cu veliar? Sau ce parte Credinciosului cu necredinciosul? [Apost: 47, 68; Sobor 2: 7; Sobor 6: 95; Cartag: 1; Vasilie: 1, 20, 47, 2, Cartag: 6, 15<?>]

TÂLCUIRE

Dreptslăvitorii creștini se cuvine a se feri de eretici, și slujirile lor a le urî. Iar mai vârtos însuși ereticii se cuvine a se mostra și a se înțelepți de către Episcopi și Presbiteri, doar cumva vor înțelege și se vor întoarce, din rătăcirea lor. Pentru aceasta și Canonul acesta rânduiește, că, oricare Episcop, sau Presbiter, ar primi ca de drept și adevărat

botezul ereticilor¹⁰ sau jertfa ceea ce se proaduce de dânșii. Unul ca acesta, poruncim ca să se caterisească. Fiindcă ce

---

¹⁰ Pentru aceasta și Sfântul Ieromartirul Chiprian care a stătut Episcop al Carhidonului, și tot Soborul cel dimprejurul său, cel de optzeci și patru de Episcopi, ce s-au adunat în Carhidon, urmând Apostolescului acestuia Canon car leapădă botezul ereticilor de obște, încă și Apostolescului Canon 68 celui ce zice, că cei de eretici botezați sau hirotonisiți, este cu neputință, a fi ori creștini, ori Clerici. Urmând ei zic, Canoanelor acestora, au așezat Canon prin care leapădă botezul ereticilor, și al Shismaticilor împreună. Dovedindu-o aceasta, și din alte multe scripturilnice ziceri, iar mai ales din acea Apostolească: «Un Domn, o Credință, un Botez» [Efeseni 4]. Că dacă, zic ei, una este Catoliceasca Biserică, și unul este Botezul cel adevărat, cum poate fi adevărat botezul ereticilor, și al Shismaticilor, de vreme ce ei nu sunt înlăuntru în Biserica cea Catolicească ci s-au rupt dintr-înșina prin eres? Iar de este adevărat botezul ereticilor și al shismaticilor, și este adevărat și cel al drept slăvitoarei și al Catoliceștii Biserici, apoi nu este un botez, precum Pavel strigă, ci două. Care este prea cu necuviință. Aduăgă însă ei și aceasta, că socoteala aceasta, de a nu primi botezul ereticilor, ne este nouă și proaspătă a lor, ci veche, și de cei mai dinainte ai lor cercată. Canonul acestui Sobor și Sfântul a toată lumea al 6-lea Sobor (cu Canonul al doilea) l-au pecetluit. Și de unde mai-nainte era canon de localnic și particularnic Sobor, acum este Canon de a toată lumea Sobor, ca unul ce de acesta s-a pecetluit. Într-un glas cu sfântul Chiprian și cu Soborul cel de lângă el, și Firmilian cel ce a stătut Exarh al Soborului celui din Iconia (pe care marele Vasilie în întâiul său Canon, îl numește al său, ca pe unul ce era Episcop al Chesariei), strigă și leapădă botezul ereticilor. Că scriind către sfântul Chiprian, zice acestea, dar cine, măcar de ar fi ajuns și la vârful săvârșirii și al înțelepciunii, poate a se întări, și a crede, că singură suprachiemarea celor trei nume ale Sfintei Treimi, este destulă spre iertarea păcatelor, și spre sfintenția Botezului, de nu este adică drept slăvitori, și acela ce botează? Citește toată Epistolia acestuia, care se află în cartea cea pentru cei ce au Patriarheisit în Ierusalim (Cartea 1, Cap 16, paragraf 4) de nevoie fiind la această pricină. Să unește la această socoteală și marele Vasilie, pe ale cărui Canoane așijderea le-a pecetluit cel al 6-lea Sobor a toată lumea (în Canonul 2) că adăugând în întâiul său Canon a zice, care botezuri sunt permise, și care nepermise, în două le împarte pe acestea, zicând: Că, botezul ereticilor: Adică al celor cu totul despărțiți de Biserică, și care după însăși Credința sunt osebiți de cei drept slăvitori, și a cărora osebire privește dea dreptul la Credința cea întru Dumnezeu, s-au părut bine cuvântată pricină celor din început cu totul a se lepăda. Iar Botezul shismaticilor, sau socotit adică a fi de cuviință de către Soborul cel de lângă Chiprian, și Firmilian al nostru, să se lepede și acesta, fiindcă shismticii cei ce se numesc curați zic, și înfrânați, și de sac purtători, și Idroparastatii (adică cei ce săvârșesc Liturghia numai cu apă), și alții, sau despărțit la început de Biserică, și

despărțindu-se numai aveau în sineși Darului Duhului Sfânt, fiindcă darea acestuia se tăia. Pentru aceea ca niște mireni făcându-se, nici dar Duhovnesc aveau, nici stăpânire de a boteza, sau a hirotonisi; Și după urmare cei ce se botezau de dânșii, ca de mireni botezându-se, au poruncit să se boteze cu adevăratul Botez al Bisericii cei Catolicești, dar însă fiindcă s-au socotit de cuviință de către oarecare Părinți ai Aisiei, să fie primit Botezul schismaticilor, pentru oarecare iconomie a multora, fie primit. Însă însemnează, că Botezul Schismaticilor, care în întâiul său Canon îl primește marele Vasilie, în cel 47 al său îl leapădă, zicând, noi cu un cuvânt, pe cei curați, și înfrânatici, și de sac purtători, pe toți îi Botezăm. Iar de este la voi oprit Botezul al doilea, pentru oarecare iconomie, precum este și la Romani, cuvântul nostru însă să aibă putere de a strica adică pe Botezul acestora. Drept aceea dacă pe Botezul schismaticilor îl strică marele Vasilie, pentru că le lipseau săvârșitul Dar, de prisos este de a mai întreba cineva de se cuvine să boteze pe eretici. Iar în Canonul al 20 al său hotărâtor zice, că pe eretici nu-i primește Biserica, fără a-i boteza. Această socotință o are și marele Atanasie, și pe ale acestuia cuvinte le-a pecetluit Soborul al 6-lea că zice, întru al treilea cuvânt asupra Arienilor: „Arienii se primejduiesc și întru însăși plinirea Tainei, a Botezului zic. Căci, dacă deplinirea prin Botez se dă în Numele Tatălui, și al Fiului, iar Arienii nu zic tată adevărat, fiindcă tăgăduiesc pe întocmai ființa cea dintr-însul, tăgăduiesc însă și pe Adevăratul Fiu, și pe altul din nou plâsmuindu-l cu nălucirea lor zidit din cele ce nu au fost, pe acesta îl numesc Fiu, cum dar Botezul cel ce se dă de dânșii, nu este cu totul nefolositor, și zadarnic? Și se vede adică după mască, că este Botez, dar cu adevărul nici un ajutor are către credință, și către buna cinstire. Că nu cel ce zice Doamne, acela dă și pe adevăratul Botez, ci cel ce zice și cheamă Numelui, și care are și Credință dreaptă. Pentru aceasta dar și Mântuitorul nu a poruncit Apostolilor să Boteze chiar numai, ci mai întâi le-a zis să învețe pe cei ce vor să se Boteze, și așa să-i Boteze în Numele Tatălui, și al Fiului, și al Sfântului Duh, pentru ca să se facă Credința dreaptă din învățatură, și cu dreaptă Credință să se adauge săvârșirea Botezului. Pentru aceasta și multe alte eresuri, zic numai Numele Sfinte Treimi, dar fiindcă nu le cugetă acestea drept, nici Credința o au sănătoasă, și nefolositor au și pe botezul cel dat de dânșii, fiind lipsiți de buna Cinstire. Drept aceea urmează, că cel ce se stropește de dânșii, mai mult se spurcă cu păgânătatea, decât se izbăvește de ea. Deci și cei ce cugetă cele al Arienilor, măcar de și citesc cele scrise, și zic numirile Sfinte Treimi la Botez, însă ametesc pe cei ce iau Botez de la dânșii, fiindcă sunt mai necinstitori de Dumnezeu decât ceilalți eretici. Dar și Teologul Grigorie întru un glas, cu sfinții cei mai-nainte ziși, zice în cuvântul cel la sfântul Botez, către Arieni, sau și către macedonieni întinzându-se, care se Catehiseau.” Iar de schiopătezi încă, și nu primești deplinirea Dumnezeirii Fiului și a Duhului, caută pe altul să te boteze, sau mai bine zice, să te înece în apa Botezului, fiindcă eu nu am voie a despărți Dumnezeirea Fiului, și a

---

Duhului, de Dumnezeu Tatălui, și a te face mort, în vreme ce se cuvine a doua oară a te naște prin Botez. Încât nici darul Botezului să-l aibă, nici pe nădejdea care se naște prin Botez, perzând în putinele silaviri ale celui de o ființă și de asemenea ființă mântuirea ta. De vreme ce pe oricare din cele trei Ipostasuri o ai pogori din aceasta, și pe sineți te lipsești de deplinirea cea prin Botez. Zice încă și Dumnezeiescul Hrisostom (în voroava cea la început era cuvântul) „Nu te amăgească pe tine o ascultătorule adunările ereticilor, că au Botez dar nu luminare. Și se botează cu trupul, iar cu sufletul nu se luminează.” Ci și sfântul Leon în epistolia cea către Nichita zice: „Nici un eretic dă sfințenie prin taine.” Iar Ambrosie în cuvântul cel pentru cei ce se catehisesc, zice: „Botezul celor rău cinstitori de Dumnezeu, nu sfințește.” Acestea așa zicându-se, cu dreptate s-ar nedumeri cineva, pentru ce sfântul a toată lumea Sobor al 2-lea și al 7-lea canon a său, încă și cel al 6 a toată lumea Sobor în canonul 95 al său, nu a lepădat botezul tuturor ereticilor, după Apostoleștile canoanele acestea și după Soborul cel de lângă sfântul Ciprian, și după toți ceilalți mari de Dumnezeu înțelepțiți Părinți mai sus pomeniți, ale căroro conscripturi, însuși acest al 6-lea a toată lumea Sobor, precum am zis, în al 2-lea canon al său, l-a pecetluit, ci al altor eretici le-au primit botezul, iar al altora nu? Pentru ca să se facă dar lesne de înțeles dezlegarea nedumeririi acesteia, este trebuință a ști cineva mai-nainte, că două feluri de chivernisire, și de îndreptare, se păzesc în Biserica lui Hristos. Un fel se numește scumpătatea, iar celălalt, se numește iconomie și pogorământ. Cu care chivernisesc mântuirea sufletelor iconomii Sfântului Duh, uneori cu unul alteori cu altul. Deci sfinții Apostoli în Canoanele lor cel mai-nainte zice, și toți pomeniții sfinți, au întrebuintat scumpătatea, și pentru aceasta desăvârșit leapadă botezul ereticilor; Iar Soborele acestea două de toată lumea, au întrebuintat iconomia, și botezul Arienilor și al Macedonenilor l-au primit, și al altora; Iar pe al Evnomianilor, și al altora încă, nu l-au primit. Pentru că, mai ales în vremea Soborului al 2-lea Arieni și Macedonenii erau în putere, și nu numai că erau mulți întru multime, ci aveau și mari puteri lângă împărați, și pe lângă stăpânitori, se aflau și la senat. Drept aceea, întâi pentru ca să-i tragă la dreapta slăvire, și să-i îndepărteze mai cu lesnire, și alta pentru ca să nu se întample mai mult să-i sălbăticească asupra Bisericii, și asupra creștinilor, și răul mai rău să se facă, au iconomisit lucrul așa, Dumnezeiesții Părinți aceia iconomisindu-și cuvintele lor cu judecată [Psalm 111: 5]. Și s-au pogorât a primi botezul lor. Iar cum că, acestea nu le zicem de la sine-ne, și cu cuvinte goale, mărturii sunt la aceasta la acești doi mari Părinți, Vasilie zic, și Grigorie. Că marele Vasilie, temându-se de împărăteștile și dregătoreștile puteri, ale luptătorilor Duhului, și îngrijindu-se ca nu cumva să năvălească, asupra Bisericii Chesariei, care atunci era Finix singur înființat al ortodoxiei, au întrebuintat iconomia, și până la destulă vreme nu nume arătat Dumnezeu pe Duhul cel Sfânt. Iar marele Grigorie vrând a arăta puterile și sălbăția Arienilor, și Macedonienilor, în însuși recomenditorul

---

cuvânt ce îl face către cei 150 Episcopi ai acestui 2 a toată lumea Sobor, zice, pentru dânșii acestea: „Cu adevărat fiare cumplite au căzut asupra Bisericii, care nici după însemnearea noastră crufându-ne, ci nerușinându-se a fi decât vremea mai puternici. Unde arată, că și cu toate că împăratul era drept slăvitor, și cu toate că drept slăvirea s-a înfățișat, și Sobor de toată lumea asupra lor s-a făcut, însă ei încă erau grei și sălbatici asupra dreptei slăviri, și mai puternici decât creștinii. Au zis însă și mai sus marele Vasilie, că, Botezul celor curați (adică al Navatianilor) pe care l-au primit și al 2-lea și al 6-lea Sobor (l-au primit pentru iconomia celor mulți) căci de nu ar fi fost cuvântul acesta al iconomiei, cu Soborul al 6-lea ne s-ar fi împotrivit și luiși, și Soborului al 2-lea de toată lumea, primind el Botezul oarecăror eretici, și canoanele lui Vasilie pecetluindu-se (adică întărindu-se), care în canonul 1 și în cel 47 desăvârșit strică botezul ereticilor? Au doară nu citea aceste canoane lui Vasilie? Sau pentru ce să nu facă osebite, și să zică, că pecetluiește pe toate celelalte canoane ale lui, afară numai de cel 1 și 47? Arătat este dar, că, au lăsat să înțelegem noi, că marele Vasilie întrebuințează scumpătatea, iar el, și cel al 2 a toată lumea u întrebuințat iconoia, și așa nu se vede vreo împotrivă zicere, sau împotrivă întredânșii, și cuvântul acesta al iconomiei este pricina cea mai întâi și pe Domnitoare, pentru care Soboarele acestea, Botezul altor eretici l-a prinit, și al altora nu. Însă pe lângă cuvântul iconomiei au stătut și a doua pricină, pentru care a făcut așa. Iar aceasta este, căci, ereticii aceia al căror Botez le-au primit Soboarele acestea, păzeau neschimbat felul, și materia Botezului ortodocșilor, și se Botezau după forma Catoliceștii Bisericii; Iar ereticii aceia, al căror Botez nu l-au primit, au schimbat săvârșirea Botezului și o au stricat, adică chipul felului, să zicem așa, chiemarea, sau întrebuințarea materiei, adică a afundărilor și a ieșirilor din apă. Și cum că aceasta a stătut pricina, martori vrednici de credință sunt, mai întâi însuși cuvintele canonului al 7 al Soborului 2. Că pentru ce alta, Botezul Evmomianilor, și al Savelianilor nu l-au primit, iar pe al Arieniilor și al Macedonenilor l-au primit, de vreme ce de o potrivă, și Evmomianii, și Arieni, și Macedonenii sunt cu totul cumpliți eretici? (Fiindcă Evmomie asemenea ca Arie hulea asupra Dumnezeirii a unuia născut Fiului Tatălui, zicându-l pe el zidire a Tatălui, și slujitor precum se vede în cuvântul al 2-lea al marelui Vasilie cel asupra lui Evmomie; Și asemenea ca Macedonia hule asupra Dumnezeirii Duhului, zicându-l pe el că este al treilea cu firea după Tatăl, precum se vede aceasta în cuvântul al 3-lea al marelui Vasilie cel asupra lui Evmomie.) Și savelianii, și ariani, sunt întocmai după eresuri, precum zice Teologul Grigorie.” Întocmai este spre păgânătate, și savelianește a împreuna, și arienește a despărți, cea întâi adică cu fața, iar cea a doua, cu firile. Și iarăși, că răul în amândouă este de-o potrivă, măcar de și se află în cele potrivnice. Și socoteala lui Savelie introduce Iudaismul, după sfințitul Fotie, iar cea a lui Arie, bagă pe Elinismu? Pentru ce dar cei ce sunt deopotrivă după eresuri, nu s-au primit deopotrivă de către Sobor? Arătat este, că Arieni, și

---

Macedonienii se botezau fără schimbare, ca și dreptslăvitorii, în trei afundări, și în trei scoateri, și în trei chemări ale Sfintei Treimi, fără a schimba nici felul chemărilor nici materia apei. (Că măcar deși arianul Ualie a pus lege ca botezul să se facă într-o afundare, precum zice Dositei la Dodecavivlion foaia 86 însă legea aceasta nu s-a ascultat, nici s-a întărit, ci a rămas nelucrătoare la Arieni. Fiindcă nici pomenire de aceasta cât de puțin canonul nu face, într-o parte ce se pomenește botezul ereticilor, nici Zonara, sau Valsamon, sau Aristin, sau Anonimul (cel nenumit) Tâlcuitorii Canoanelor o zice aceasta. Și măcar de au schimbat arianii și chemările botezului după Chedrin, și după aceștia Dositei, zicând în Numele Tatălui celui mai mare, și al Fiului celui mai mic, și al Sfântului Duh celui și mai mic; Dar nu au făcut schimbarea aceasta înaintea Soborului al 2-lea ci în urmă, precum aceștia Dositei zice.) Iar evnomianii schimbând chipul materiei botezului, numai într-o afundare se botezau; Precum însuși cuvintele ce le are Canonul arată anume: „Că pe evnomiani, zice, care într-o afundare se botează și cel: Precum și savelianii chipul materiei botezului, adică pe cele trei chemări stricându-le, învăța, că Tatăl, și Fiul, și Duhul sunt o față. Iar cum că se boteza după chipul botezului Bisericii ereticii aceia al căror botez Soborul l-a primit, martor este și Zonara tâlcuitorului Canoanelor. Că citind Canonul al 7-lea al Soborului 2 acestea zice anume.” Nu se botează dar de al doilea aceștia, căci despre sfântul Botez la nimic se osebesc de noi, ci întocmai se botează. Și cum că dimpotrivă, nu după forma Botezului Bisericii, se botezau ereticii aceia, al căror botez nu l-au primit, martor este iarăși aceștia Zonara zicând: „Aceștia dar, și toți ceilalți eretici a se boteza sfinții Părinți au legiuit. Că ori nu s-au norocit de Dumnezeuiescul Botez, sau norocindu-se, nu drept nici după chipul dreptslăvitoarei Biserici, s-au norocit de el. Deci pentru că ereticii aceia păzeau chipul Apostolescului Botez, Canoanele acelor două Soboare, i-au primit ca botezați. Și nu numai pentru aceasta, ci și pentru iconomie, precum am zis. Că de le-ar fi lipsit iconomia, negreșit nu ar fi stătut împotriva Apostoleștilor Canoane, care poruncesc dimpotrivă, adică să nu primim botezul ereticilor. Toată Teoria, care până acum o am făcut aici, nu este aici de prisos, mai ales este și prea de nevoie, de obște adică pentru toată vremea, iar mai ales pentru ziua de astăzi, pentru gălceava cea mare, și prigonirea cea multă, ce se face pentru botezul Latinilor, nu numai între noi, și Latini, ci și între noi, și între cei de o cugetare cu Latini. Deci urmând celor zise fiindcă locul Apostolescului Canon o cere, zicem, că botezul Latinilor este minciunonumit botez. Și pentru aceasta, nici după cuvântul amărunțimei este primit, nici după cuvântul iconomiei. Nu este primit după cuvântul amărunțimei, întâi pentru că sunt eretici. Și cum că Latini sunt eretici nici o trebuință este acum să arătăm, vreo dovadă. Că însuși aceasta, că avem atâta ură, și atât întoarcere, iată atâtea veacuri, despre dânșii, este arătată dovadă, că ca pre niște eretici îi urâm, adică precum și pe arieni, sau pe savelieni, sau pe macedonienii cei luptători de Duh. Dar de ar pofti cineva a înțelege și din Cărți eresurile lor,

---

acestea le va afla toate, în Cărtile preasfântului Patriarh al Ierusalimului chir Dositei biciul papistașilor, cu prea înțeleptele lor surpări. Însă în destulă știință poate să ia și din cărticica înțeleptului Miniat cea numită piatra smintelii. Ajungă însă câte despre dâșii sfântul Marcu al Efesului (în adunarea 25 cea în Florenția) de față a zis așa: Noi pentru nimic alta ne-am dezbinat de Latini, decât pentru că sunt, nu numai shismatici, ci și eretici, pentru aceasta nici se cuvine măcar a ne uni cu dâșii. Încă și marele Eclesiarh Silvestru zicea: „Osebirea Latinilor, este eres, și așa o au avut cei mai-nainte de noi. Deci mărturisit fiind, că Latini sunt prea vechi eretici, mai întâi îndată din aceasta sunt nebotezați, după marele Vasilie de mai sus și după Chiprian și Firmilian sfințiții cei mai-nainte de el; Pentru că mireni făcându-se ei, fiindcă s-au rupt din dreptslăvitoarea Biserică, numai au cu sineși pe Darul Sfântului Duh, prin care dreptslăvitorii Ierei săvârșesc Tainele. Aceasta este o dovadă, care este atât de mare și ne împotrivă zisă, cât sunt mari, și căroră nu li se poate zice împotrivă, și Canoanele marelui Vasilie, și ale Ieromartirului Ciprian, fiindcă au luat, și mai ales au întărire de la Sfântul a toată lumea la 6-lea Sobor. Al doilea Latini sunt nebotezați, pentru că nu păzesc cele trei afundări la cel ce se botează, precum din început au primit de la sfinții Apostoli dreptslăvitoarea Biserică. Latini cei mai-dinainte mai întâi stricând Apostolescul Botez, întrebuintău turnare, adică puțină apă pe creștetul copilului turnând. Care încă și acum pe la oarecare locuri se lucrează. Iar cei mai mulți cu o legătură de peri de porc, de trei ori aruncă puțin picături de apă pe fruntea pruncului. Iar între alte locuri, precum au vestit nouă de acolo întorcându-se la noi oarecine, că puțin bumbac (care fieștecine poate ști câtă apă au ridicat bumbacul) zice, împlântându-l în apă, ung cu acela pe copil, și așa îl botează. Deci, nebotezați sunt Latini, pentru că nu fac cele trei afundări și scoateri, după Apostoleasca predanisire. Pentru aceste trei afundări, cât sunt de nevoie și de neapărate, spre deplinirea botezului, nu zicem. Cel ce pofteste, cetească, ci după toată nevoia cetească Cartea prea mult învățatului, și prea înțeleptului Evstratie Arhentios. Ci și noi la Apostolescul Canonul al 50-lea vom zice, câtă trebuință de acum cere. Iar dacă oarecare dintre însuși Latini și dintre cei ce cugetă Latinește, ar propune cele trei chemări ale Sfinteii Treimi, nu trebuie a se face să au uitat cele ce au auzit mai sus de la sfințitul Firmilian, și de la marele Atanasie; Cum că sunt adică nelucrătoare Dumnezeieștile numele acelea din gura ereticilor scofându-se. Pentru că de nu ar fi aceasta, negreșit ar trebui să credem, că și băbornițele fac minuni, fiindcă descântă cu Dumnezeieștile nume; Deci când Latini, și ca niște eretici Botez nu pot da, pentru că au pierdut Darul cel începător desăvârșiri, și pe lângă aceasta, au răsturnat și Apostolescul Botezul acelor trei afundări. Deci, zic, cei ce primesc stropirea Latinilor, socotească ce au să răspundă, la stăpânirea acestui Apostolesc Canon, încă și la a celui după acesta adică al 47-lea! Știu ce propun nenumiții apărători ai Latinescului minciunobotez. Că propun că obișnuia Biserica noastră a-i primi cu ungerea sfântului Mir

---

pe cei ce din Latini se întorceau. Și că s află și oarecare rânduială tipărită, care arată în ce chip să-i primim. Și către acestea chiar și cu dreptate răspundem acestea. Cum că ajunge că mărturisești, că cu Mir îi primeau; apoi, eretici sunt. Că pentru ce cu Mir dacă nu erau eretici? Deci eretici fiind mărturisite, nu este de crezut, că dreptslăvitoarea și Apostoleasca Biserică, ar fi vrut cu dinadinsul să strice Apostoleștile și Soborniceștile Canoanele acestea, ca mai sus le-am însemnat. Ci precum se vede, și precum de cuvîință este a crede, că oarecare mare iconomie au vrut să întrebuițeze pentru Latini Biserica, având și pildă pravățului său pe acel mare și sfânt al doilea de toată lumea Sobor. Că au iconomisit Soborul al 2-lea precum am zis, și a primit botezul Arianilor, și al Macedonienilor, cu pravățul și cu nădejdea întoarcerii acelor și a cunoștinței, pentru ca să nu se facă fiară mai sălbatică asupra Bisericii, fiindcă era mulțime prea multă, și puternici întru lucrările cele din afară. Și au nimerit pravățul acesta și nădejdea. Pentru că cu iconomia aceasta și mai blânzi s-au făcut aceia către cei dreptslăvitori, și atâția s-au întors la buna cinstire, încât, în puțin, ori desăvârșit au lipsit, ori prea puțini au rămas. Deci și cei mai-nainte de noi asemenea au iconomisit, și au primit botezul Latinilor, mai ales după chipul cel al doilea. Pentru că Papismosul atunci era îndricul său, și toate puterile împărățiilor Evropei le avea în mâinile sale, iar împărăția noastră își da duhul. Drept aceea de nevoie era, că de nu s-ar fi făcut iconomia aceasta, Papa, ar fi ridicat neamurile cele apusenești asupra celor răsăritenești, și ar fi robit, și ar fi ucis, și alte nenumărate răutăți le-ar fi făcut. Dar acum când relele cele de acest fel nu ni le pot face, fiindcă au pus asupra noastră Dumnezeiască pronie, acest fel de păzitori care și însăși trufașilor acelor desăvârșit le-au smerit sprânceana. Acum zic, când nimic asupra noastră poate turbarea Papismosului, ce mai trebuie iconomie? Că iconomia are măsuri și hotare, și nu este veșnică și nehotărâtă. Pentru aceasta și Teofilact al Bulgariei zice: „Cel ce face ceva după iconomie, nu chiar ca un lucru bun, face aceasta: Ci ca un lucru trebuincios la o vreme. (Tâlcuirea la cap 5 stih 11 către Galateni) în destul am iconomisit, zice Teologul Grigorie în lauda cea către Atanasie, nici (socoteala) cea străină primindu-o, nici pe a noastră stricându-o, care cu adevărat ar fi rea iconomie. Așa zic și eu. Cu adevărat rea iconomie este aceasta, când printr-înșa, nici pe Latini putem ai întaorce, și noi călcăm scumpătatea sfințitelor Canoane, și primim minciunobotezul ereticilor.” Că a iconomisi se cuvine unde nu se face călcare de lege, zice Dumnezeiescul Hrisostom. Iar cum că cu iconomie s-au făcut închipuirea aceea, dintru aceasta este arătat, că până atunci răsăritenii botezau pe apusenii cei ce se întorceau. Precum o mărturisește aceasta localnicul Sobor cel din Laterano Romei: Care s-a făcut la anul de la Hristos 1215 că zice acesta în Canonul 4 că răsăritenii nu Liturghiseau, acolo, unde mai-nainte ar fi Liturghisit apusean, de nu ar fi făcut mai-nainte apă sfântă, spre curățire. Și apoi zice, că Răsăritenii al doilea boteza pe Apusenii cei ce veneau la Biserica Răsăritului, adică ca pe unii ce nu aveau

conglăsuire are Hristos cu diavolul? Sau ce parte are credinciosul cu cel necredincios? Căci cei ce primesc cele de către eretici, sau și ei au aceeași socoteli al acelora, sau cel puțin nu au osârdie spre a-i scoate pe dânșii din cacodoxia lor. Că cei ce bine voiesc (adică se învoiesc) la slujbele acelora, cum pot a-i muștra pe ei ca să lepede eresul lor cel cacodox și rătăcit.

CANON 47

Episcopul, sau Presbiterul pe cel ce are Botez după adevăr, de-l va boteza din început, sau pe cel spurcat de către cei necinstitori de Dumnezeu, de nu îl va boteza, să se caterisească. Ca unul ce-și bate joc de Crucea, și de Moartea Domnului, și nu osebește pe Ierei de către minciunoierii. [Apost: 46, 68; Sobor 2: 7; Sobor 6: 95, 84; Carhid: 1]

TÂLCUIRE

Un Botez este Predanisit nouă Dreptslăvitorilor Creștini atât de Domnul nostru, cât și de Dumnezeieștii Apostoli, și sfinții Părinți. Fiindcă una au stănut și Crucea și Moartea Domnului, într-o a căroră închipuire se face Botezul. Pentru aceasta Apostolescul Canonul acesta rânduește, că, oricare Episcop, sau Presbiter, ar boteza de al doilea din început și de iznoavă, ca pe un desăvârșit nebotezat, pe cel ce cu adevărat sau botezat după așezământul Domnului, și al Apostolilor, și al Dumnezeieștilor Părinți, fără de schimbare, adică, precum se botează Dreptslăvitorii Creștini, unul ca acesta să se caterisească. De vreme ce cu acest al doilea de

---

botez sfânt și Apostolesc. Dodecavivlion a lui Dositei foaia 8, 24. Deci, când până atunci, după mărturia a însuși vrăjmașilor, Răsăritenii îi botezau, arătat este, că în urmă pentru mare economie au întrebuințat chipul Mirului, fiindcă nu folosea slăbiciunii cei mai de pe urmă a neamului nostru, să ațâțe mai mult mânia Papismosului, și cu aceasta încă, fiindcă atunci surpaseră și stricaseră toate cele rău făcute în Florența, și multă Latinească mânie era pentru acestea. Drept aceea, și după ce au trecut iconomia trebuie să-și aibă locul lor amăruntimea și Apostoleștile Canoane.